

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	054-06-313
Дата	06.04.2020

1841
mms

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015
1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" 2, ТЕЛ: 3119 443, ФАКС: 988 44 05, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

Изх. №: 06-106
..... 06.04.2020 .....

ЧРЕЗ

Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО

Г-ЖА ДОРА ЯНКОВА
НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ ОТ
ПГ „БСП ЗА БЪЛГАРИЯ“

На № 054-06-313 от 20.03.2020 г.

ОТНОСНО: Въпрос от г-жа Дора Янкова, народен представител от ПГ „БСП за България“, относно пенсионирането на моряците, плавали под български флаг към „Океански риболов“ и „БМФ“, които не са придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 69б и § 4, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЯНКОВА,

От 1 януари 2000 г. категоризирането на труда при пенсиониране и произтичащите от това права в областта на пенсията са уредени с разпоредбите на Кодекса за социално осигуряване (КСО) и Наредбата за категоризиране на труда при пенсиониране (НКТП), приета на основание чл. 104, ал. 1 от КСО.

Както беше посочено и в предходния отговор, съгласно чл. 1, т. 8 и 9 от НКТП от първа категория при пенсиониране е трудът на екипажите на кораби, специализирани за превоз на химически вещества, нефтопродукти и въглища и трудът на работещите в машинното отделение на плавателни съдове от морския флот (без тези в крайбрежния флот).

Според предвиденото в чл. 2, т. 26 от същата наредба от втора категория при пенсиониране е трудът на екипажите на кораби от морския и речния флот, без включените в чл. 1, т. 8 и 9, и тези от крайбрежния флот.

Видно е, че тези разпоредби създават права за целите екипажи на посочените в съответните текстове кораби. Поради това в НКТП в КСО не се използва понятието „моряк“, но това не означава, че тези лица не ползват правата, предвидени за работещите при условия на първа и втора категория труд.

Ранното пенсиониране за работещите при условията на първа и втора категория труд, вкл. и за моряците, които безспорно са част от екипажите на кораби, съществува в българското законодателство от 1967 г., когато е приет Правилника за категоризиране на труда при пенсиониране (отм.). По-благоприятните условия за пенсиониране за тези лица са регламентирани в Закона за пенсията, който е отменен от 1 януари 2000 г., с влизането в сила на Кодекса за задължително обществено осигуряване (от 2003 г. – Кодекс за социално осигуряване – КСО).

По-благоприятният режим за пенсиониране на лицата, които са част от екипажите на кораби е запазен и при приемането на новото пенсионно законодателство, в сила от 1 януари 2000 г. Както беше отбелязано в предходния отговор, на основание разпоредбите на чл. 1, т. 8 и 9 и чл. 2, т. 26 от НКТП, и на основание § 4, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на КСО, а впоследствие – чл. 69б и чл. 168 от КСО моряците ползват специален, по-благоприятен от установения за останалите осигурени лица, режим за пенсиониране.

По отношение на Конвенция № 71 относно пенсията на моряците (Конвенция № 71) на Международната конференция на труда (МОТ) бих искала да отбележа следното:

България е една от 13-те държави, които са ратифицирали Конвенция № 71 и тя е в сила за страната ни от 10 октомври 1962 г.

С оглед реализиране на целите на конвенцията, с нея са въведени някои стандарти относно пенсионирането на моряците. Тези стандарти, характерно за всички конвенции на МОТ, определят минимални изисквания за съдържанието на националното законодателство. Затова, макар и отчасти конвенциите да представляват ограничено хармонизиране на законодателствата на държавите, за които са в сила, с въвеждането на минимални стандарти те осигуряват висока степен на гъвкавост по отношение на тяхното приложение.

На държавите е предоставена възможност при въвеждането на тези стандарти да се съобразят с общите цели и принципи, на които се основава съответната национална система за социално осигуряване. Това е необходимо както с цел осигуряване на възможност за финансиране на системата като цяло, така и с оглед недопускане нарушаването на принципа на равнопоставеност на осигурените лица.

Системата на държавното обществено осигуряване в България функционира на разходопокривен принцип, т.е. приходите от осигурителни вноски на осигурените лица следва да осигурят разходите за пенсия. В изпълнение на този принцип са регламентирани и условията за пенсиониране в КСО. В тази връзка е важно да се отбележи, че в българското осигурително законодателство няма осигурени лица, които могат да придобият право на пенсия само при наличието на 10 г. осигурителен стаж, независимо при какви условия е положен той, и при навършване на 55-годишна възраст, без каквито и да било други изисквания.

Възможността държавите да проявяват гъвкавост, която допускат конвенциите, се съдържа и в чл. 3, ал. 1 Конвенция № 71, съгласно която пенсионният режим трябва да отговаря на едно от следните условия: а) предвидените пенсия: i) трябва да се отпускат на моряците, които са прослужили определен период на работа по море, при навършването на 55- или 60-годишна възраст **съобразно предвиденото в режима.**

Една от целите на Конвенция № 71 е да гарантира, че държавите осигуряват възможност на моряците да се възползват от сравнително по-благоприятни условия на пенсиониране, което считаме, че е постигнато в българското осигурително законодателство.

По отношение на конкретно поставения въпрос какъв е броят на моряците, плавали под български флаг към „Океански риболов“ и „БМФ“, които не са се пенсионирали предвид изискванията на § 4, ал. 1 от ПЗР на КСО (чл. 69б от КСО), предоставям следната информация изготвена от Националния осигурителен институт:

За периода от 01.01.2010г. до 31.12.2019г. на основание чл.4а от КСО във връзка с §1, ал. 1 т. 5а от допълнителните разпоредби на КСО, в качеството им на морски лица са се осигурявали 4 603 лица. За същите, на основание чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО, са подавани данни с декларация образец № 1 „Данни за осигуреното лице“ по реда на Наредба № Н-8 от 29.12.2005г. за съдържанието, сроковете, начина и реда за подаване и съхраняване на данни от работодателите, осигурителите за осигурените при тях лица, както и от самоосигуряващите се лица (отм.).

От посочения брой лица до настоящия момент, на основание чл.69б от КСО и §4, ал.1 от ПЗР на КСО (двете разпоредби, регламентиращи условията за ранно пенсиониране на работещите преимуществено при условията на първа и/или втора категория труд) лична пенсия за осигурителен стаж и възраст е отпусната на 1 249 лица, като на 102 от тях пенсията е прекратена поради смъртта им.

Във връзка с искането да бъде извършена проверка в ТП на НОИ – Бургас и ТП на НОИ – Варна по „личните досиета“ на моряците от „Океански риболов“, съответно от БМФ, следва да се има предвид, че такава проверка може да бъде извършена само въз основа на предоставен ЕГН/ЛН/ЛНЧ на лицето, поискала отпускане на пенсия, тъй като съгласно чл. 9, ал. 1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж под този номер се водят пенсионните досиета.

Министър на труда и социалната политика
Signed by: Denitsa Evgenieva Sacheva-Atanassova

ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО

ПОДСИГАНАТЪ СЪБИТИНАЛ